

Järfälla kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Tallbohovskolan
belägen i Järfälla kommun

Uppföljning av tillsyn i Tallbohovskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Järfälla kommun under hösten 2016. Skolinspektionen fattade den 10 mars 2017 beslut efter tillsyn för Tallbohovskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Järfälla kommun inkom med under perioden 13 oktober till den 6 december 2018 och uppgifter som redovisades vid uppföljningsbesöket den 22 november 2017 och vid telefonintervjun den 6 februari 2018.

* 2017

Rättelse enligt
26 § förvaltnings-
lagen (1986:223)

SD

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2018-08-24
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst	Föreläggande vid vite	2018-08-24

Beslut

2018-02-27

3 (17)

Dnr 43-2016:4392

	ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.		
	Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2018-08-24
	4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
	Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.	Föreläggande vid vite	2018-08-24

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.	Brist avhjälp
Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.	Brist avhjälp
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras	Brist avhjälp

	en skolmiljö som präglas av trygghet.	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
	Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpats.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Järfälla kommun att vid vite av 1 000 000 kronor senast den 24 augusti 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Järfälla kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta

Beslut

2018-02-27

5 (17)

Dnr 43-2016:4392

att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till:

- att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås skyndsamt ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.
- att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd då
  - extra anpassningar inte leder till att eleven når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller,
  - det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga eller,
  - om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- att ge de elever som behöver särskilt stöd, däribland studiehandledning på modersmål, på det sätt och i den omfattning som krävs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås samt
- att utarbeta åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att ge elever stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd.

Det finns fortfarande brister i arbetet med extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att ge elever stöd i form av extra anpassningar. Utredningen visar att elever, som är i behov av det, inte alltid ges extra anpassningar och att de extra anpassningarna som ges inte alltid utformas utifrån elevernas behov. Bristerna innebär att inte alla elever får det stöd i form av extra anpassningar som de har rätt till. Rektorn och elevhälsan saknar även en fullständig bild av vilka elever

som ges extra anpassningar på skolan, eftersom lärarna inte dokumenterar dessa i enlighet med skolans rutiner för extra anpassningar. Detta innebär svårigheter för rektorn att fullgöra sitt ansvar att se till att alla elever får de extra anpassningar som de är i behov av.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (lgr 11, avsnitt 2.8 Rektors ansvar) anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar de behöver.

Av förarbetena till skollagen framgår att den specialpedagogiska kompetensen ska tas tillvara i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar (prop. 2013/14:160, s. 22). I Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40) (s. 21 och 23) anges att rektorn bör se till att elevhälsans kompetens tas tillvara i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar dels för att identifiera en elevs behov, dels för att stödja lärare och övrig skolpersonal i arbetet med anpassningar i olika lärmiljöer inom verksamheten.

Utredningen visar att elever, som är i behov av det, inte alltid ges extra anpassningar och att de extra anpassningarna som ges inte alltid utformas utifrån elevernas behov. Visserligen uttrycker intervjugruppen med lärare att eleverna får de extra anpassningar de har behov av, men intervjugruppen med förstelärarna och arbetslagsledarna beskriver att de extra anpassningarna ibland inte räcker till för att möta elevernas behov. En elevhälsorepresentant uppger att alla elever kanske inte hunnit få de extra anpassningar de är i behov av. Denne företrädare uppger att när det gäller extra anpassningar så är skolan "på väg". Två andra elevhälsorepresentanter uppger också att lärarna är "på god väg" att kunna ge elever extra anpassningar utifrån elevernas behov. De uppger vidare att de har påbörjat ett arbete för att medvetandegöra för lärarna vad extra anpassningar betyder. Representanter för elevhälsan uppger att de inom elevhälsan regelbundet diskuterar de elever som behöver extra anpassningar. De uppger dock att det fortfarande finns elever på skolan som de inte hunnit diskutera på elevhälsans möten eftersom det är många elever som ska diskuteras och de försöker hinna ikapp med de pedagogiska utredningarna. När en elev har diskuterats på elevhälsans möten får dock eleven extra anpassningar enligt elevhälsorepresentanterna. Rektorn berättar

Beslut

2018-02-27

7 (17)

Dnr 43-2016:4392

att personalen i dag har en större förståelse för vad extra anpassningar innebär och att elever vid Tallbohovsskolan numera ges extra anpassningar i större utsträckning. Rektorn uppger dock att hon inte kan garantera till 100 procent att alla elevers behov av extra anpassningar tillgodoses. Rektorn uppger även att lärarna tycker det är en utmaning att ge extra anpassningar till alla elever som behöver det och att det är många elever som har stora behov av extra anpassningar. Rektorn uppger att hon därför har frigjort resurstimmar för lärarna som ska kunna användas för att arbeta med extra anpassningar. Rektorn uppger att enligt plan skulle bristerna i arbetet extra anpassningar varit avhjälpta till jul (2017), men hon konstaterar att det varit en för positiv bedömning och att bristerna kommer att åtgärdas under vårterminen 2018.

Skolinspektionens utredning visar även att rektorn och elevhälsan saknar en fullständig bild av vilka elever som ges extra anpassningar eftersom lärarna inte dokumenterar dessa i enlighet med skolans rutiner för extra anpassningar. Rektorn uppger att skolan har en blankett för dokumentation kring extra anpassningar som finns på skolans lärplattform och att det finns en sammanställning hos rektorn samt specialpedagogen över de elever som har extra anpassningar. När lärarna har fyllt i blanketten om extra anpassningar hamnar de i elevernas mappar i arkivskåpet. Rektorn uppger dock att rutinerna i arbetet kring extra anpassningar har brustit vad gäller dokumentationen. Blanketten kring extra anpassningar ska enligt rektorn vara i elevernas akter. Men eftersom blanketten för flera elever inte finns i akterna så finns de eleverna inte heller i skolans sammanställning över elever som har extra anpassningar uppger rektorn. Även elevhälsorepresentanterna uppger i intervju att det som inte fungerar är att lärarna kan missa att dokumentera de extra anpassningar som de har gjort. Detta bekräftas när Skolinspektionen i samband med tillsynen granskat elevakter för tolv elever i årskurs 6-9. Urvalet baserades på att eleverna hade betyget F i flertalet ämnen. Skolinspektionen begärde Tallbohovsskolans dokumentation kring, bland annat, extra anpassningar. Rektorn överlämnade under uppföljningsbesöket en handskriven sammanställning där det framgick att ingen av eleverna har dokumenterat extra anpassningar. Rektorn uppger att orsaken till att flera elevers akter saknar dokumentation kring extra anpassningar är att rutinerna inte har fungerat och därför brister skolans arbete.

Det finns fortfarande brister i arbetet med särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns allvarliga brister i skolans arbete avseende särskilt stöd. Av utredningen framgår att inte alla elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Av utredningen framgår vidare att alla elever i behov av särskilt stöd fortfarande inte ges sådant stöd. Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt innebär att det sannolikt finns

elever i behov av särskilt stöd som inte får sina stödbehov tillgodosedda. Vidare får inte alla elever som ges studiehundledning på modersmålet sådant stöd i den omfattning som de behöver eftersom rektorn inte alltid får kännedom om dessa elevers behov. Utredningen visar också att Tallbohovskolan fortfarande brister i arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram och att inte alla elever som ges särskilt stöd har ett åtgärdsprogram. Bristerna innebär att elever inte får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett, vilket medför att deras förutsättningar att nå målen för utbildningen allvarligt försvåras.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (lgr 11, avsnitt 2.8 Rektors ansvar) anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd som de behöver.

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I Skolverkets stödmaterial för studiehundledning på modersmålet (2013, s. 16) anges bland annat följande. Visar en utredning att en elev är i behov av särskilt stöd kan studiehundledning på modersmålet ingå bland åtgärderna i åtgärdsprogrammet. Eleven ska då få studiehundledning i den omfattning och på det sätt som behövs för att hon eller han ska ha möjlighet att nå de

Beslut

2018-02-27

9 (17)

Dnr 43-2016:4392

kunskapskrav som minst ska uppnås i det eller de ämnen som eleven uppvisar svårigheter i.

Av utredningen framgår att Tallbohovskolan fortfarande har brister i att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att det finns en skriftlig rutin för hur arbetet med särskilt stöd ska gå till och att pedagogiska utredningar skrivs av lärarna med specialpedagog som stöd. Lärarna beskriver att rutinen är att ta elevärendet till elevhälsan när eleven har svårigheter att nå kunskapskraven, trots att eleven getts extra anpassningar. Elevhälsan avgör om en pedagogisk utredning ska genomföras och läraren genomför den pedagogiska utredningen. Den färdigställda pedagogiska utredningen föredras sedan för elevhälsan och elevhälsan beslutar om eventuellt åtgärdsprogram. Lärare uttrycker dock att rutinen är bristfällig eftersom de har elever som är länge under utredning, där elevhälsan "funderar" och en lärare uppger att det blir ett "vakuum". Två lärare uttrycker att de måste prioritera och en förtydligar att de menar vilken elev hen ska börja utreda inför eventuellt beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram och utvecklar med att säga "jag kan inte göra fem pedagogiska utredningar samtidigt". Rektorn har i efterhand lämnat synpunkter på protokollet och menar att dessa lärares beskrivning av hur de prioriterar inte stämmer med verkligheten. En lärare i intervjun håller inte heller med om diskussionen kring prioritering och beskriver att direkt när hen upptäcker att en elev har svårigheter genomförs den pedagogiska utredningen och flera av de andra intervjuade lärarna instämmer, men de beskriver också att målet är att alla elever som har behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram skall erhålla åtgärdsprogram innan julen 2017 och bekräftar därmed att bristerna kvarstår vid uppföljningsbesöket i november 2017. Företrädarna för elevhälsan berättar att det har funnits en plan för arbetet med att undersöka behoven av särskilt stöd genom att kalla in mentorerna och genomföra klasskonferenser, men den planen genomfördes inte. Istället bokade lärarna akuttider med elevhälsan kring specifika elever. Vidare uppger de att lärarna inte har hunnit genomföra pedagogiska utredningar. En företrädare, som är ny, uppger att många elever som inte når målen saknar en pedagogisk utredning eftersom lärare och elevhälsa inte har hunnit med det arbetet. Rektorn berättar visserligen att skolan har kommit längre i arbetet med att sätta in särskilt stöd skyndsamt, men att det är långt kvar att gå. Hon säger att skolan inte kommit så långt som den borde och att arbetet fortsätter i elevhälsoteamet.

Av utredningen framgår också att det fortfarande finns brister i Tallbohovsskolans arbete med att ge särskilt stöd till elever i behov av särskilt stöd. Vid intervju med förstelärare och arbetslagsledare, som arbetar med såväl högstadium som mellanstadium, framkommer att inte alla elever får det särskilda stöd de behöver. Vid intervju med elevhälsan uppger de att det finns elever som har extra anpassningar, men som har behov av särskilt stöd och

Beslut

2018-02-27

10 (17)

Dnr 43-2016:4392

åtgärdsprogram. De förklarar att de påbörjat ett arbete med att skapa åtgärdsprogram för de elever som har behov av det och att de elever de diskuterat på elevhälsan får det stöd de behöver men att de ännu inte hunnit diskutera alla elever på elevhälsans möten. Rektorn säger att hon inte kan garantera att alla elever i behov av särskilt stöd får sådant stöd. Hon har i dagarna fått kännedom om en elev som hon bedömer sedan tidigare borde haft särskilt stöd som ännu inte fått särskilt stöd. Rektorn uppger att det som krävs för att skolan ska kunna ge elever i behov av särskilt stöd sådant stöd är att skolan anställer en specialpedagog för eleverna i årskurs 4-9. Rektorn uppger att enligt plan skulle bristerna i arbetet med särskilt stöd ha varit avhjälpna till jul (2017), men hon konstaterar att det varit en för positiv bedömning och att bristerna kommer åtgärdas under vårterminen 2018.

Av utredningen framgår även att inte alla elever får studiehandledning på modersmålet i den omfattning som de behöver eftersom rektorn inte alltid får kännedom om dessa elevers behov. Företrädarna för elevhälsan och studie- och yrkesvägledaren uppger visserligen att elever som behöver studiehandledning på modersmålet får det. Studie- och yrkesvägledaren uppger att om lärarna bedömer att det behövs mer studiehandledning diskuterar studie- och yrkesvägledaren det med rektorn som sedan fattar beslut. Det finns dock enligt företrädarna för elevhälsan alltid elever som behöver mer studiehandledning på modersmålet, ibland kan elever behöva fem timmars studiehandledning på modersmål i veckan, men det kan skolan inte erbjuda. En företrädare berättar att skolan tar emot nyanlända elever i årskurs i 1-3 och uppger att dessa skulle behöva mer studiehandledning på modersmålet. Till en början ges studiehandledningen i förberedelsegruppen för de nyanlända eleverna, men behoven av studiehandledning är ännu större när eleverna börjar delta i den ordinarie undervisningen, uppger studie- och yrkesvägledaren. Rektorn har kompletterat ärendet i efterhand och anfört att det företrädarna uppgett i intervju om att skolan inte kan erbjuda alla elever den studiehandledning som de behöver inte stämmer. Om det finns elever i behov av studiehandledning som inte får det borde elevhälsan ha tagit upp detta i elevhälsoteamet för beställning av studie- och yrkesvägledaren, vilket enligt rektorn inte har gjorts.

Utredningen visar också att Tallbohovskolan fortfarande brister i arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram och att inte alla elever som ges särskilt stöd har åtgärdsprogram. Lärarna uppger att alla elever som har behov av särskilt stöd inte har fått beslut om åtgärdsprogram. Vid intervju med förstelärare och arbetslagsledare berättar de att det kan saknas åtgärdsprogram för elever som har behov av det. Företrädarna för elevhälsan uppger att lärarna uttrycker att alla elever som har behov av särskilt stöd, inte får ett åtgärdsprogram. De uppger att skolan kanske inte skrivit åtgärdsprogram för alla elever som har behov av det och menar att rutinerna kanske inte varit solklara. Rektorn

Beslut

2018-02-27

11 (17)

Dnr 43-2016:4392

uppges att det finns elever i behov av särskilt stöd som får särskilt stöd, men som inte har särskilt stöd beslutat i åtgärdsprogram.

Skolinspektionens granskning av Tallbohovskolans dokumentation bekräftar den bild som förmedlats i intervjuer med skolpersonalen av att arbetet med att skyndsamt utreda, ge särskilt stöd och utarbeta åtgärdsprogram brister på Tallbohovskolan. Skolinspektionen har i samband med tillsynen granskat elevakter för tolv elever i årskurs 6-9. Urvalet baserades på att eleverna hade betyget F i flertalet ämnen. Skolinspektionen begärde in Tallbohovskolans dokumentation kring extra anpassningar, särskilt stöd, åtgärdsprogram, utredningar samt annan information tillhörande elevakten. Rektorn överlämnade under uppföljningsbesöket en handskriven sammanställning där det framgick att elva av tolv elever saknar beslut om åtgärdsprogram. Ingen av eleverna har dokumenterade extra anpassningar. Tre elever har en pedagogisk utredning bifogad till elevakten. En elev har ingen elevakt. På frågan om orsaken till att flera elevers akter saknar såväl dokumentation kring extra anpassningar som särskilt stöd samt åtgärdsprogram svarar rektorn att hon har följt upp, men att rutinerna inte har fungerat och därför brister skolans arbete.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om förelägandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Verksamheten vid Tallbohovskolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa den konstaterade bristen.

Tallbohovskolan uppfyller inte författningarnas krav när det gäller arbetet med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd, ge de elever som behöver särskilt stöd sådant stöd på det sätt och i den omfattning som krävs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås samt att utarbeta åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd. Bristerna innebär att inte alla elever får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett. De konstaterade bristerna vid Tallbohovskolan är allvarliga, inte minst med tanke på de konsekvenser bristande stöd kan få för de enskilda individerna, men även för att bristerna påpekats av Skolinspektionen i samband med tillsynen

2016. Med hänsyn till bristernas allvar och de konsekvenser bristerna redan har fått och framöver riskerar att få för eleverna, bedömer Skolinspektionen att bristerna är av sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Se till

att vidta åtgärder så att skolmiljön samt lektionerna i samtliga ämnen och årskurser präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att skolmiljön fortfarande inte präglas av studiero. Av utredningen framgår visserligen att skolan vidtagit åtgärder för att skapa studiero, men eftersom bristande studiero fortfarande utgör ett problem på skolan behöver skolan vidta ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Bristande studiero påverkar elevernas förutsättningar för inläring negativt.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Av intervjuer med rektorn samt förstelärare och arbetslagsledare framgår visserligen att skolan vidtagit åtgärder för att skapa studiero och att studieron har blivit bättre men att den fortfarande varierar. Rektorn uppger att studieron är ett pågående arbete, skolan har arbetat mycket med det. Hon uppger att skolan har minskat storleken på klasserna till i genomsnitt 16 elever per grupp. Rektorn berättar att det finns klasser och lärare där hon har identifierat att det behövs insatser. Sådana insatser kan vara handledning eller att det genomförs personalförstärkningar. Åtgärderna sätts in snabbt. Rektorns bedömning är att åtgärderna i en specifik klass, vilken identifierats, snabbt bör ge effekt. Rektorn uppger dock att eftersom det inte är studiero på alla lektioner är bristerna i studiero ännu inte avhjälpta. I intervjun uppger samtliga förstelärare och

Beslut

2018-02-27

13 (17)

Dnr 43-2016:4392

arbetslagsledare att de är överens om att studieron på skolan fungerar bättre än förut och att det skapats tydligare strukturer och resurser för skolans vidare arbete med frågan.

Av intervju med elever i årskurserna 3-5 framgår att deras skolmiljö fortfarande inte präglas av studiero i klassrummet. Eleverna nämner visserligen flera ämnen där eleverna har studiero. En elev berättar dock att det inte är studiero på alla lektioner. En annan elev nämner att ingen elev sitter på sin plats i klassrummet och att alla elever skriker. Två elever uppger att lärarna säger ifrån när eleverna skriker men att det inte brukar fungera. Lärarna kan enligt eleverna även hämta extra personal. De uppger att i vissa ämnen har de lärare som är "för snälla" och på dessa lektioner springer elever runt. Eleverna nämner fyra ämnen där det blir stökigt och studieron påverkas. De beskriver att i ett ämne brukar elever skrika under lektionstid. Eleverna uppger att det brukar vara stökigt när de arbetar två och två. De beskriver ett ämne som "jättestökigt". Läraren är för snäll, alla elever är högljudda och läraren säger inte till berättar flera elever. Eleverna berättar att om någon elev är stökig säger de till läraren och läraren säger till den som är stökig. En elev tycker att lärarna behöver bli stränga. En elev nämner att det är stökigt en till två gånger om dagen. En annan berättar att det är stökigt på nästan alla lektioner. Två elever uppger att det är stökigt två till tre gånger i veckan medan tre elever tycker det är stökigt på måndagar och fredagar. En elev berättar att de äldre eleverna knackar på klassrumsdörrarna och stör.

Även av intervju med elever i årskurserna 6-9 framgår att deras skolmiljö fortfarande inte präglas av studiero i klassrummet. Visserligen uppger en elev att det är studiero i hans klass. Tre andra elever berättar dock att studieron beror på vilken lärare de har. Två elever anser att det ofta är stökigt och högljutt. Lärarna använder olika strategier för att se till att eleverna får studiero uppger eleverna. Någon lärare har strategin att vänta in, medan andra säger till, även om det inte fungerar enligt elever. En elev berättar att det kan bli skrikigt ibland i hans klass och att läraren då säger ifrån vilket fungerar för stunden. Eleverna uppger att de tror att den skiftande studieron delvis har att göra med gruppdynamiken i grupperna. Två elever anser att det är problem i ett specifikt ämne där de haft många vikarier. Tre elever anser att studieron brister på lektionerna en till två gånger i veckan. En elev anser att det sker två till tre gånger i veckan och en elev anser att det sker tre gånger i veckan, men att det är kopplat till ett specifikt ämne och att det där ofta är nya lärare.

Av intervjuer med elevhälsorepresentanter och elever i årskurserna 3-5 framgår att inte heller korridorssmiljön präglas av studiero. Rektorn uppger visserligen att det nu är lugnt i korridoren. I intervju med elevhälsorepresentanterna framkommer dock att korridorssmiljön fortfarande är rörig även om den enligt

dem blivit lugnare efter genomförda schemaförändringar. Eleverna berättar även att det är stökigt i korridoren. En elev nämner att "många brukar skrika, men oftast blir de tillsagda av läraren. En elev berättar att "alla brukar stöka jättemycket".

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Verksamheten vid Tallbohovskolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa den konstaterade bristen.

Tallbohovskolan uppfyller inte författningarnas krav när det gäller i att säkerställa att lektionerna präglas av studiero. De konstaterade bristerna vid Tallbohovskolan är allvarliga, inte minst med tanke på de konsekvenser bristande studiero kan få för de enskilda individerna, men även för att bristerna påpekats av Skolinspektionen i samband med tillsynen 2016. Med hänsyn till bristernas allvar och de konsekvenser bristerna redan har fått och framöver riskerar att få för eleverna, bedömer Skolinspektionen att bristerna är av sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Avhjälpta brister i verksamheten

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningsskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Aktivt lärarstöd

Skolinspektionens utredning visar att det inte framkommit annat än att eleverna vid Tallbohovskolan numera ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen. I intervjuer med lärarna ges flertalet exempel på hur de ger eleverna aktivt lärarstöd och hur arbetet har förändrats sedan Skolinspektionens tidigare tillsynsbeslut. Flertalet av de intervjuade eleverna uppger att de numera ges hjälp av lärarna på lektionerna. Rektorn beskriver bland annat att skolan har arbetat med aktivt lärarstöd genom föreläsningar, handledning och rådgivning från Järfälla barn och elevhälsa (JBE) samt att rektorn samtalat med lärarna om aktivt lärarstöd. Lärare som behöver stöd i arbetet för att ge eleverna aktivt lärarstöd ges ett sådant stöd uppger rektorn. Under tillsynen besökte Skolinspektionen fyra lektioner. Under dessa lektioner såg inspektörerna att lärarna gav eleverna en strukturerad undervisning.

Elevinflytande

Skolinspektionens utredning visar att det inte framkommit annat än att eleverna vid Tallbohovskolan numera ges ett reellt inflytande i undervisningen. I intervjun med eleverna framkommer bland annat att eleverna kan ge flera praktiska exempel på elevinflytande och en majoritet upplever att de har inflytande. Rektorn berättar bland annat att en av skolans förstelärare fått uppdraget att skapa en plan för elevinflytandet samt diskutera frågan i alla arbetslag. En del lärare är, enligt rektorn, väldigt duktiga medan andra behöver arbeta mer med det. Rektorn har i efterhand lämnat kompletterande information med en plan för elevinflytande för årskurs F-9. Skolinspektionen förutsätter att Tallbohovskolan fortsätter att utveckla och följa upp arbetet med att ge eleverna reellt inflytande i undervisningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. (5 kap. 3 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälpt denna brist.

Skolinspektionens utredning visar att det inte framkommit annat än att skolmiljön vid Tallbohovsskolan präglas av trygghet. Skolinspektionen förutsätter att Tallbohovsskolan fortsätter att utveckla och följa upp arbetet med att säkerställa att skolmiljön präglas av trygghet. Vid intervjun med eleverna framkommer bland annat att alla intervjuade elever känner sig trygga på skolan. Att skojbråk mellan elever inte längre leder till stora konflikter uppges i intervjuer med lärare, elevhälsa, rastansvarig fritidshemspersonal och rektor. I intervjun med arbetslagsledare och förstelärarna är alla representanter överens om att det skett framsteg avseende tryggheten och att trygghetsgruppen, elevhälsan och JBE finns som ett stöd i arbetet. Majoriteten av de intervjuade arbetslagsledarna och förstelärarna uppger att eleverna numera är trygga och att elevernas skolsituation är så trygg som det går att göra den. Även den rastansvarige bekräftar att tryggheten på rasterna har förbättrats. Rastansvarige uppger bland annat att de brister som Skolinspektionen påtalade kring elevernas raster är avhjälpta. Rektorn berättar också att det skett en genomlysning kring vilka områden på skolan som upplevs som otrygga och var det är viktigt att det finns vuxennärvaro. Det är ett pågående arbete för skolan att arbeta med grupper och klasser kring trygghetsfrågorna, uppger rektorn. Rektorn uppger vidare bland annat att skolan ändrat schemat för att se till att de olika stadierna har olika rasttider samt att mellanstadiets korridor alltid har vuxennärvaro. Rektorn konstaterar att det finns elever på skolan som skapar otrygghet, men att skolan arbetar konstant i dialog med de eleverna och att klasser där elever kan känna sig utsatta är identifierade samt att skolan arbetar aktivt för att komma tillrätta med detta. Företrädarna för elevhälsan säger att skolan behöver arbeta med jargong, maktlekar, och en kränkande kultur bland eleverna, och att skolan också kontinuerligt gör det.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Beslut

2018-02-27

17 (17)

Dnr 43-2016:4392

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

Av Skolinspektionens utredning har det inte framkommit annat än att Tallbohovskolan vidtagit åtgärder så att samtliga elevers behovs av studie- och yrkesvägledning tillgodoses. I intervjun med de äldre eleverna framgår att de alla haft kontakt med studie och yrkesvägledaren, såväl på föräldramöten som i enskilda samtal. Inspektören läser upp olika exempel på vad som står i planen för studie- och yrkesvägledningen och eleverna känner igen flera av åtgärderna. I den inskickade planen för studie- och yrkesvägledningen för Tallbohovskolan finns planerade aktiviteter för alla årskurser i grundskolan. Studie- och yrkesvägledaren berättar vid intervju att hon har varit med och informerat arbetslaget hur de ska arbeta med studie- och yrkesvägledningsfrågor. De arbetar med "årshjul" för planeringen av aktiviteter och lärarna har pratat framtidsplaner med eleverna uppger studie- och yrkesvägledaren. Studie- och yrkesvägledaren berättar även att de genomfört projekt med yngre elever på temat "vad jobbar dina föräldrar med". Hon kommer att besöka arbetslagen och följa upp lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning. Rektorn uppger att bristerna gällande arbetet kring studie- och yrkesvägledning är helt avhjälppta.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälppta.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Beslutsfattare
Signerat av: Tommy Lagergren

X Johan Duvdal

Föredragande
Signerat av: Johan Duvdal

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Sveavägen 159, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.